

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Мария Георгиева Стоянова*
Катедра „Икономическа социология” при УНСС
Специалност Социология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по научна специалност *Социология* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Боряна Иванова Райнова*
Тема на дисертационния труд: **Рискове пред миграцията на непридружени деца-бежанци в България**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 505/26.02.2024 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

1. Боряна Райнова е докторант в катедра „Икономическа социология” през периода 2018 - 2023 г. Изпълнила е всички ангажименти по докторантурата: в срок и с отличен успех е положила изпитите по индивидуалния план за обучение в ОНС „доктор”; разработила е дисертационен труд на тема: „Рискове пред миграцията на непридружени деца-бежанци в България”; направила е необходимия брой публикации по темата.

2. През посочения период докторантката измина труден житейски и професионален път, положи много усилия, съчетавайки трудова заетост и изследователска дейност и постигна много добри резултати.

3. За изграждането ѝ като като специалист и изследовател положително влияние оказваха следните няколко предимства:

- възможността близо 5 години да работи пряко с обекта на своето изследване - непридружени деца-бежанци, търсещи международна закрила в България в ролите на социален работник и експерт;

- възможността да натрупа международен опит като социален работник, работейки в Международната организация по миграция-представителство у нас и НПО „Лумос”- България и като координатор на дейности за сътрудничество с академичната общност – в Българския съвет за бежанци и мигранти;

- възможността да работи като редактор в двумесечното електронно издание „Бежанците – днес и утре: Академичен бюлетин”;

- възможността да се обучава като докторант в катедра „Икономическа социология” в УНСС;

- възможността да бъде командирована от УНСС, по международни проекти, в университети в Гърция и в Румъния, където провежда дълбочинни интервюта с експерти по бежански проблеми, в т.ч. и за непридружени деца-бежанци.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията е посветена на твърде актуална изследователска проблематика в нашето съвремие – рискове пред миграцията на непридружени деца-бежанци в България. Подчертавам, че обект на изследване са само непридружени деца от Афганистан, Ирак и Сирия, търсещи международна закрила в България. За получените такава закрила тепърва предстои да се правят емпирични изследвания и анализи.

Дисертацията се състои от **увод** (включващ целта, задачите, тезата, хипотезите, методиката и методологията на изследването, информационната база и ограничителните условия), **три глави, заключение и препоръки**, с общ обем от 165с., с използвани 146 заглавия научна литература, представени в систематизиран вид и 3 приложения, включващи инструментариума на авторското ЕСИ. Дисертацията е визуализирана с 11 фигури, 32 таблици и 14 карета.

Разработената дисертация е сериозно постижение на докторантката, тъй като тя завършва обучението си в ОНС „доктор” по социология, различно от нейното базово образование (бакалавър по етнология и българска филология – ПУ „П.Хилендарски”-Пловдив и магистър по международни отношения и дипломатия – Икономически университет в Прага, Чешка република), затова смятам, че положените усилия предстои да бъдат оценени по достойнство.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Като научен ръководител на докторантката, давам висока оценка на постигнатите **научни и научно-приложни резултати**. Научните се отнасят до безспорните достойнства на направения аналитичен обзор на теориите за международните миграции и социологическата теория за риска, синтезирани в контекста на изследвания проблем. **Научно-приложните резултати** са свързани със социологическия анализ на емпиричната информация от авторското ЕСИ, който позволява да се изведат реалните проблеми и рискове на непридружените деца, търсещи международна закрила в България. Разработеният инструментариум позволява да бъде използван и в предстоящи изследвания на докторантката, свързани с непридружени деца-бежанци в България. Използваните 4 социологически метода за събиране на емпирична информация осигуряват надеждна информационна база за анализа. Значим **принос** са разработените 15 препоръки по 7 направления за усъвършенстване на системата за осигуряване на социална закрила на непридружените деца, търсещи международна закрила в България. Използваната методология в дисертацията напълно съответства на поставените цели и задачи.

Дисертацията е завършен изследователски труд, в който е постигната поставената цел, решени са задачите към нея и е защитена **заложената теза**.

Важно е да се подчертае, че това е **първата дисертация у нас**, изучаваща рискове при миграцията на непридружени деца-бежанци, търсещи международна закрила.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научни приноси:

1. Обогатена е социологическата теория за международните миграции с разработената от докторантката теория на принудителната миграция на непридружени деца-бежанци, като нов тип международна миграция, с очертана посока Юг-Запад; дефинирано е ново понятие „миграция на непридружени деца, търсеци международна закрила”, изведено по емпиричен път;

2. Обогатена е социологическата теория за риска с изведени по емпиричен път 4 типа рискове при миграцията на непридружени деца, търсеци международна закрила (проблеми и опасности при напускане на родната страна, при нелегалното им транспортиране, при преминаване на чужди граници и при устройването им в България); дефинирано е ново понятие „риск при миграцията на непридружени деца, търсеци международна закрила”.

Научно-приложни приноси:

3. Разработеният инструментариум на авторското ЕСИ е надеждна методологическа база за по-нататъшно изучаване на проблемите и рисковете при миграцията на непридружени деца-бежанци, както на търсещите, така и на получените международна закрила, не само от Афганистан, Ирак и Сирия, но и от други държави.

4. Формулираните от докторантката препоръки за социалната практика (15 препоръки в 7 направления) са надеждна основа за разработване на адекватни бежански, имиграционни и интеграционни политики за усъвършенстване на системата за социална защита на тази категория деца.

5. Дисертационният труд притежава качества да бъде използван в практическата дейност на специалистите, работещи с деца-бежанци в България, което изисква публикуването му във вид на монография.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката има 4 публикации по темата на дисертацията, публикувани в колективни монографични издания, с участието на известни учени и изследователи в областта на социологията, което само по себе си означава, че е дадена висока оценка на тяхното съдържание и допускане до публично представяне. Докторантката има реализирани участия в научни конференции и кръгли маси по изследваната проблематика.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът напълно съответства на темата и съдържанието на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Като научен ръководител, моите критични бележки са отправени на по-ранни етапи.

Към докторантката имам следните **препоръки**:

1. Да продължи изследователската си работа по темата за непридружените деца-бежанци, като разшири изследователския си периметър не само за търсещите международна закрила, както е направено в дисертацията, но и за получените вече международна закрила.

2. В най-кратък срок да публикува дисертационния труд във вид на монография, необходим за целите на социалната практика.

8. Заключение

Дисертацията напълно отговаря на всички законови и академични изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ - изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБългария (ЗРАСРБ), на Правилника за неговото прилагане, приет от Министерския съвет и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

Като отчитам научните и научно-приложните постижения и приноси на докторантката за изучаване и анализ на рискове пред миграцията на непридружени деца-бежанци, търсещи международна закрила в България, с дълбока убеденост предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Боряна Иванова Райнова образователната и научна степен „доктор“ по специалност „Социология“, професионално направление „Социология, антропология и науки за културата.

Дата / място

Подпис: